MAARİF VEKÂLETİ YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR

T. C.
MAARİF VEKÂLETİ
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MAARİF VEKÂLETİ YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT : 17 | 22 KASIM 1954 | SAYI : 826

YÖNETMELİKLER :

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı

Karar sayısı : 222
Karar t.: 4/11/1954

ÖZET : Türk Dili ve Edebiyatı programları ile ilgili açıklamalar h.

Dört yıllık liselerin üç yıla indirilmesi dolayısiyle 13 Eylûl 1954 tarih ve 816 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Türk Dili ve Edebiyatı programlariyle ilgili ekli açıklamanın yapılmasında Kurulumuzca fayda mülâhaza edildiğinden keyfiyetin Vekâlet Yüksek Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
4/11/1954
Maarif Vekili
C. Yardımcı

LİSE TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI MÜFREDATININ UYGULANMASİYLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Derslerin Bölünüşü :

Bilindiği gibi, dil ve edebiyat öğretiminin pratik hedefleri, öğrencilerin, 1) dinlediklerini, okuduklarını inceliklerıyle ve derinlikleriyle kavrama, 2) bildiklerini, gördüklerini, duyup düşündüklerini doğru ve maksada uygun olarak sözle ve yazı ile anlatma kabiliyetlerini geliştirmektir. Bundan dolayı dersler de *Okuma* ve *Kompozisyon* bölümlerine ayrılmıştır. *Dilbilgisi*, bu iki çeşit çalışma ile, aşağıda açıklanacak esaslara göre kaynaştırılacaktır.

I. OKUMA

Okuma programına, edebiyatımızın bellibaşlı devrelerini ve bölümlerini temsil eden şahsiyetlerden bir kısmının adları alınmıştır. Öğretmen, gerek bunlardan, gerek programda adları belirtilmemiş bulunan mühim şahsiyetlerden bizzat seçeceği metinleri, zamanının müsaadesi nisbetinde, okutacaktır. Meselâ, II. sınıf ders konuları arasında «*Dede Korkut*, Yunus Emre ve Karacaoğlan'dan seçilmiş örnekler» kaydı vardır. Bütün liselerde bu üç kaynaktan alınmış örnekler gösterilecektir. Bunun yanında «Halk Edebiyatımızdan seçilmiş başka örnekler» kaydı da bulunmaktadır. Şu halde aynı sınıfta Emrah, Zihni v. b. şairlerden alınmış şiirlerle Halk temaşa ve hikâye örnekleri de okutulabilecek ve öğretmenin serbestçe tertipliyeceği bu çeşit küçük antolojilerle, çalışmaların çeşitliliği ve bütünlüğü sağlanmış olacaktır. Batı edebiyatı örneklerinin seçilmesinde ve okutulmasında da aynı esaslara göre hareket edilecektir.

«Türk Dili ve Edebiyatı» derslerinde birinci derecede üzerinde çalışılacak metinler Türk edebiyatı örnekleridir. Batı edebiyatına ayrılan zaman, ders yılının dörtte birini geçmiyecektir.

Seçilecek metinlerin vasıfları aşağıda belirtilmiştir.

I. Sınıflarda :

I. Sınıflarda okuma, bilhassa Batı anlayışına uygun hikâye ve roman, şiir, tiyatro, deneme, tenkid, ilim ve fikir yazıları ve hitabet nevilerine ait örnekler üzerinde toplanacaktır. Bunlara, eski edebiyatımız hakkında da bir fikir vermek için Halk edebiyatımızın destan ve hikâye, ilâhî, koşma nevilerinden ve Divan edebiyatımızın mesnevi, gazel, şarkı, tarih (mensur) ve seyahat, fikir yazıları nevilerinden örnekler ilâve edilecektir. Öbür yazı çeşitleri, seçilecek örnekler dolayısiyle ve kendiliğinden gelecek fırsatlarla, bu sınıfta veya ilerki sınıflarda tanıtılacaktır. *I. sınıfta örneklerin zaman sırasiyle verilmesi şart değildir.* Sadece, Halk ve Divan edebiyatımızdan alınacak metinler ayrı birer küme teşkil edecek, bunlarla yeni edebiyat nevileri arasında gerekli mukayeseler yaptırılacaktır. Divan edebiyatından seçilecek metinler kısa olmalıdır.

II. Sınıflarda :

II. sınıfta İslâmlıktan önceki Türk edebiyatı, Halk edebiyatı, Divan edebiyatı, ünitelerile Tanzimat sonrası edebiyatımızın muhtelif safhaları ve Batı edebiyatı üniteleri vardır. Her ünitenin içinde, metinler zaman sırasiyle verilecektir. Halk ve Divan edebiyatlarımız birer bütün olarak kabul edilmeli, bunların okutulması sırasında yüzyılları ayrı ayrı inceleme cihetine gidilmemelidir. Her ünitenin başlıca inkişaf merhaleleri, incelenen metinler arasındaki münasebetlere dayanılarak ve *müşahede ettirilmek suretiyle* açıklanmalıdır. Batı edebiyatından alınacak örneklerle kendi edebiyatımızın örnekleri arasında da, Türk ve Batı sanatlarının hususiyetlerini, Tanzimattan sonraki edebiyatımızın Batı anlayışına adım adım nasıl yaklaştığını göstermek için, faydalı karşılaştırmalar yapılması lâzımdır.

III. Sınıflarda :

III. sınıfta edebiyatımızın ve Batı edebiyatının daha seviyeli örnekleri gösterilecektir. Edebiyat kolu ders konularının başında, yine bir ünite olarak, «Divan şiirinden ve nesrinden seçilmiş parçalar» yer almaktadır. Burada meselâ bir kaside başlangıcı, bir mesnevi parçası, birkaç tarih ve ahlâk yazısı, tezkirelerden alınmış bir parça v.b. incelenebilir. Sürekli ve güdümlü okumada öğrenciler, öğretmenin seçeceği birkaç eser üzerinde, toplu ve kontrollü olarak çalışacaklardır. Batı edebiyatından seçilecek öreneklerden birkaçının uzun, kalanlarının kısa olması ve böylelikle öğrencilerin bazı eserler üzerinde fazlaca durmalarının sağlanması maksadıyla daha elverişlidir. (Aynı şekil I. ve II. sınıflarda da uygulanmalıdır.)

Fen kolunun okuma programı, bu sınıfta Türk Dili ve Edebiyatı derslerine ayrılan zamana göre ayarlanmıştır.

Okuma çeşitleri: inceliyerek okuma :

Lise sınıflarında, okumanın muhtelif şekilleri uygulanabilir. Bir yazarın, bir nev'in, bir cereyanın, bir devrin karakterlerini belirtmek üzere seçilen kısa parçalar, incelenerek okunacaktır. Bu okumada her türlü işaret ve açıklama, her türlü mukayese, yazarı harekete getirmiş bulunan düşünceyi aydınlatma, bizi onun duygularına götürme, onun gayelerini sezdirme, dolayısiyle yazının mensup bulunduğu devri ve çığırı hissettirme maksadiyle yapılmalıdır. Bir metni incelemenin belli bir tipi olmamakla beraber, umumi yol «daima metinden hareket etme, metnin vereceği imkânlarla yetinme, onun açılışını ve devamını takibetme» yoludur. Metni bahane ederek esasla ilgisi olmıyan kelime, dil, nevi, biyografi. v.b. izahlarına girişmek, şekil meselelerini yazarın bile düşünmediği tahlillere tâbi tutmak, asla doğru değildir.

İncelenecek metnin daha önceki derslerden birinde öğretmen tarafından kısaca tanıtılması ve bir kere sınıfta okunması lâzımdır. Bu suretle öğrencilerde metne karşı ciddi bir alâka uyandırılacağı gibi, okumaya verilecek ton sayesinde mânanın da gereği gibi kavranması kolaylaştırılmış olacak ve dolayısiyle ilk temasta parçanın bırakabileceği şaşırtıcı intıba önlenecektir. Bu sırada, öğrencinin kendi imkânlariyle çözemiyeceği düğümlü noktalar öğretmen tarafından açıklanmalı, metinle ilgili bazı hazırlık konuları (aranılacak kelimeler, başka kitaplardan çıkarılacak kısa notlar, v.b.) ve bazı problemler (metnin özünü buldurmaya yarıyacak sorular) öğrencilere veya öğrenci gruplarına, lüzumlu bibliyografya notlariyle birlikte, verilmeli veya dağıtılmalıdır. Hazırlıkların sözlü veya yazılı olması öğretmenin takdirine bağlıdır. (Bunların sözlü veya yazılı kompozisyon çalışmaları olarak değerlendirilmesi mümkün ve faydalıdır.)

Metnin incelenmesi bundan sonraki derste veya derslerde tamamlanacaktır. Bu incelemede ele alınacak başlıca meseleler, parçanın bütünü (gerekiyorsa alındığı eserdeki veya yazarın öbür eserleri arasındaki yeri; şekli, ana fikri ve benzerleri), kompozisyonu (başlıca bölümleri ve bunlar arasındaki bağlar), üslûp vasıfları, çevre ile ve devrin umumi fikirleriyle veya eski yeni başka eserlerle olan ilgileri, v.b. dir. İncelemenin seviyeye göre tertiplenmiş açık, sınırları belli, çeşitli sorularla ve münakaşa konulariyle

öğretmen tarafından idare edilmesi gerekir. Bütün bu çalışmalar, öğrencileri, yazının değerini belirtecek toplu bir görüşün ifadesine ve güzel bir okuyuşa götürecek şekilde, ifrata vardırılmadan yapılmalıdır. Güzel bir okuyuşun, mübalâğalı tonlarla değil, ancak, sade bir ahenkle elde edilebileceği de öğrencilere daima hatırlatılmalı ve okumanın akışı zedelenmeden, bazı kelimelerin ve cümlelerin söylenişleri üzerinde, sözlü kompozisyon çalışmalarına da yardım edecek ufak alıştırmalar yaptırılmalıdır.

Sürekli ve güdümlü okuma :

Sürekli okuma, ya tam bir eser (meselâ bir piyes), yahut bir yazardan seçilmiş aynı cinsten parçalar (meselâ hikâyeler, şiirler), yahut da başka başka yazarlardan seçilmiş yakın nevilerde geniş parçalar üzerinde yapılır. Bu okumada öğrenciler teferruata gitmiyecekler, eserin umumi mânasını, başlıca meselelerini, karakterlerini, gayesini çıkarmaya çalışacaklar, yazarın, yaşadığı çevredeki ve çağdaki yeri ile eseri arasındaki münasetleri araştıracaklardır. Okunan eser, benzerleriyle veya zıtlariyle karşılaştırılabilir.

Güdümlü okumada, metne geçilmeden önce, bunun anlaşılmasını kolaylaştıracak lüzumlu ve faydalı bilgiler, öğretmen tarafından verilir. Ancak bu bilgiler, dikkati eserin hususi cephelerine ve teferruatına çekecek mahiyette olmamalıdır.Öğretmenin en mühim vazifesi, öğrencileri yazarın görüş noktasına getirmektir. Okuma sırasında da mühim noktalarda durup incelemeler yaptırmak mümkündür. Her bölümün sonunda, eserin mânasiyle, değeriyle ilgili sorular sorularak, yazarın maksadını öğrencilerin kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir.

Uygulamada sürekli ve güdümlü okuma şekilleri birleştirilebilir. Seçilen eserin başlıca bölümleri sesli olarak okunmalı (Eser bir piyes ise, gerekli tonun verilebilmesi için, rollerden birini bizzat öğretmen okur), arada kalan kısımlar öğretmen tarafından özetlenmelidir. Bu çeşit okumaların hedeflerinden biri öğrencilere bir metni ilk temasta kavrama alışkanlığı vermek olduğundan, okunacak parçaların önceden hazırlatılmasına lüzum yoktur. Ancak uzun eserlerde, bir kısım bölümlerin özetlerini bazı öğrencilere yaptırmak mümkündür.

Bir metnin incelenmesi, öğrencileri, ilk intibalarla yetinmemeye, okuduklarını daha iyi anlamaya alıştırır ve, ifrat'an kaçınmak şartiyle, fikir terbiyesinde mühim fayda'ar sağlar. Daha geniş ve serbest olan okuma şekilleri ise, bir eseri bütüniyle anlamaya alıştırma ve okuma zevki verme bakımından değerlidir.

İkinci derecedeki küçük parçalarda, umumi olarak mânanın kavranmasını sağlıyacak bir okuma şekli, yeter sayılmalıdır.

Şekil meseleleri :

Yazar, şekli ve muhtevayı ayrı ayrı düşünmüş değildir. Bu sebeple şekil meselelerine de, eserin özünü ve yazarın psikolojisini aydınlattıkları ölçüde yer verilmesi doğru olabilir.

I. sınıflarda nesrin hususiyetleri hikâye ve roman örnekleri üzerinde, nazmın hususiyetleri şiir örnekleri üzerinde gösterilecek, başlangıçta elde edilen kazançlar, yine metinlerin hazırlıyacakları fırsatlardan faydalanılarak, zamanla beslenecektir. Öğrenciler bu sınıfta edebî nevileri tanımaya ve nevilere, çağlara, zümrelere (Divan edebiyatı, Halk edebiyatı, v.b.) göre değişen üslûpları ayırdetmeye, yazardan yazara değişen hususiyetleri sezmeye başlıyacaklar ve bunlar ileriki sınıflarda kuvvetlendirilecektir. Her ifadede aranması gereken açıklık, zenginlik, canlılık gibi vasıflar ve bunlara engel olan ihmaller ve eksiklikler hakkında, yeri geldikçe, gerekli müşahedeler yaptırılmalıdır. Söz figürleri (edebî sanatlar) süs olarak değil, daha ziyade bir ifade zarureti olarak benimsetilmelidir. Gerek mecazların (istiare, alegori, mürsel mecaz), gerek söz diziminden (hazf, tedriç, tekrir, v.b.) ve düşünüş tarzından (teşbih, tezat, canlılaştırma, mübalâğa, nida, soru, v.b.) doğan öbür figürlerin ifadeye kazandırdıkları canlılık, tipik örneklerine raslandıkça, belirtilmelidir.

Nevilerle ve şekillerle ilgili müşahedeler ve incelemeler kompozisyon faaliyetleriyle kaynaştırılıp tamamlanmalıdır.

Veznin, kafiyelerin, nazım şekillerinin ve mecazların mücerret ve kuru tahlillere tâbi tutulması, metinlerin bunları anlatmaya yarıyacak vasıtalar veya sadece sözlük ve gramer malzemesi tarzında kullanılması, cümlelerin ve mısraların aynen veya değişik şekillerle tekrarlanması, tekrarlatılması ve bunun açıklama sayılması, bir cümlede her kelimenin ayrı ayrı izah edilmesi ve ettirilmesi, biyografilerin ve basma kalıp şahsiyet tahlillerinin hiçbir gayeye hizmet etmiyecek şekilde ezberletilmesi, soruların basit, vuzuhsuz ve bilhassa sistemsiz olması, kelimelerin, cümlelerin kullanılmasında sarihliğe ehemmiyet verilmemesi, derslerde şahsi zevklerin ve kesinleşmemiş görüşlerin hâkim kılınması, v.b. yazının değerleriyle öğrencinin alâkasını kesen, dikkati dağıtan, zamanla okuma zevkini ve duyup anlama kabiliyetlerini felce uğratan zararlı yollardır; dil ve edebiyat öğretimimizin zayıflıkları bilhassa bu noktalarda aranmalıdır.

Edebiyat tarihi :

II. ve III. sınıflardaki üniteler, edebiyat tarihimizin umumi seyrini takibetmektedir. Her ünitede, adları belirtilen ve belirtilmiyen yazarlardan seçilecek metinlerin ahenkli bir bütün teşkil etmesine dikkat edilmeli ve öğretimin dağınık, sistemsiz kalmasına meydan verilmemelidir.

Müstakil kurlar tarzında ve ezberlenmek üzere edebiyat ve edebiyat tarihi bilgileri verilmiyecektir. Yukarıda da açıklandığı gibi, doğrudan doğruya ve dolayısiyle metinleri aydınlatmaya yarıyan bilgilerle iktifa edilecektir. Bu bilgiler, her üniteye başlanırken buna dâhil örneklerin anlaşılmasını kolaylaştıracak ve öğrencilerde bunlara karşı alâka uyandıracak kısa ve toplu notlar; metinlerin tanıtılması sırasında aynı maksatlarla işaret edilmesi gereken noktalar; metinler ve üniteler arasındaki bağlar ve farklar; metinle yazarın devri, çevresi, hayatı ve hususiyetleri arasındaki ilgiler, v. b. olabilir. Dikkat edilecek bir cihet de, bunların, kabil olduğu kadar öğrenciye keşfettirilmesidir.

Öğretmen, her metnin hazırlığını aynı zamanda bu esaslara göre yapmalı, bizzat açıklıyacaklarını tesbit ettikten sonra, öğrencilere aratacaklarını, belli bir görüş noktasından çıkan çekici ve düşündürücü problemler şeklinde ortaya koymalı, bunların çözülüşünü ihtimamla takibetmelidir. Zaman zaman, problemlerin öğrenciler tarafından bulunup ortaya konmasını ve çözülmesini kolaylaştıracak tedbirler almalıdır.

Her ders yılının sonunda beş altı saat ayrılarak, bu süre içinde, o yıl okunanların topluca gözden geçirilmesi faydalı olur. Bununla ilgili olarak «Türk Dili ve Edebiyatı» kitaplarının sonunda edebiyat tarihimizin umumi seyrini ve ana hatlarını belirten bir özetin bulunması, öğrencilere üzerinde çalıştıkları metinlerin zaman içindeki yerlerini ve devirleriyle ilgili hususiyetlerini topluca hatırlamak bakımından, faydalıdır. Hâsılı Türk edebiyatının gelişme merhalelerinin gösterilip edebî mahsullerinin devir ve çevre içinde değerlendirilmesi, okunmamış ve tanınmamış eserlerin hikâyesi şeklinde olmıyacaktır.

Yabancı edebiyatlardan ve şahsiyetlerden bazıları, sözlü kompozisyon saatlerinde, konuşma veya konferans konusu olarak öğrencilere verilebilir.

Derslerde ve ders dışı faaliyetlerde müracaat kitabı olarak kullanılmak üzere, her öğrencide metinli veya metinsiz bir edebiyat tarihi de bulunmalıdır.

Metin seçimi :

1. Derslerde ve dolayısiyle kitaplarda kullanılacak metinler, a) sınıf seviyesine uygun, b) fikir, sanat ve bilgi değeri bulunan, c) icabında incelenerek okunmaya müsait, d) ifadece sağlam ve vuzuhlu, e) zevk verici ve yetiştirici parçalar olmalıdır.

2. Örnekler şahsiyetlerin ve bunların bağlı bulundukları çığırların karakterlerini vermelidir. Aynı devrin başka başka yazarlarından alınacak parçaların birbirini tamamlaması, aynı şahsiyetten muhtelif sınıflara alınacak parçaların da, her sınıfta, bu şahsiyetin belli bir cephesini veya belli cephelerini tanıtması gerekir.

3. Mâna ve tesir bakımından her metnin: a) sınıf havasına uygun bulunması, b) öğrencileri kötümserliğe sürüklemiyecek, inançlarını sarsmıyacak, onları iyiye, güzele, hayata doğru şevkle, cesaretle yürütecek mahiyette olması şarttır. Halk ve Divan şiiri ünitelerinde, mücerret aşk yazılarından ziyade, millî hasletlerimizi, mefahirimizi belirten parçalar yer almalıdır. Muhtelif devirlerden seçilecek örneklerin, *sınıflarda konuşulması arzu edilmiyen konulara yol açmıyacak vasıfta olmasına* itina edilecektir. Batı edebiyatı örnekleri sağlam tercümelerden alınmalıdır. Hâsılı her parça, doğrudan doğruya veya dolayısiyle, Türk çocuklarına millî ve insani terbiye verebilmelidir.

4. Okunacak örneklerin sayısı, vaktin müsaadesine ve yazarların ehemmiyetlerine göre ayarlanır.

5. Her parça, uzun bir eserden seçilmiş bile olsa, konu ve fikir bakımından bir bütün sayılabilmelidir.

6. İslâmlıktan önceki edebiyatımızdan seçilecek parçaların bugünkü dilimize çevrilmiş şekilleri verilecektir. Bunların yanına, dilimizin o devirlerdeki durumunu göstermek için, asıllarından alınmış beş on satır konulabilir.İslâm medeniyeti çerçevesinde gelişen edebiyatımızdan seçilecek manzum metinlerin, bilhassa çekimlerde, zamanlarındaki söylenişleriyle değil, mümkün olduğu kadar yabancı ve garip görünmekten kurtarılarak, bugünkü canlı dilimize yakın söylenişleriyle verilmesi uygun görülmüştür. Herhangi bir engel bulunmadıkça, «gelürsün» yerine «gelirsin» yazmak kabilinden tasarruflar, her dilde yapılmaktadır. Mensur metinlerin, çağımız için değeri bulunan üslûn vasıfları elden geldiği kadar muhafaza edilmek şartiyle,

bugünkü dilimize *yaklaştırılması* artık zaruret haline gelmiştir. Öğrenci birtakım engellere takılmaktan ve birçok kelimeleri ezberlemekten kurtarılarak, yazının gerçek değeriyle ve özü ile temasa getirilmelidir. Bu metinlerden birkaçının, asıllarından da örnekler vermek, tabiatiyle mümkündür.

7. Dilimizin bünyesini kavratma ve fikir terbiyesi verme bakımından, eski ve yeni edebiyatımızın nesir örneklerinden fazlasiyle faydalanılmalıdır.

II. KOMPOZİSYON

Dil ve edebiyat öğretiminde öğrencilerin ilerleyiş dereceleri, kendilerini ifade edişlerinden anlaşılır. Şu halde okumanın ve dil ile ilgili öbür çalışmaların başlıca hedeflerinden biri, onları kompozisyona hazırlamak, bildiklerini, duyduklarını ve düşündüklerini doğru, açık ve tesirli bir şekilde tam olarak söylemeye, yazmaya alıştırmaktır. Yeni edebiyatımızdan ve Batı edebiyatından alınan her okuma parçasının aynı zamanda mükemmel *kompozisyon örneği* olarak incelenmesi, ve dilbilgisinin bilhassa dilin kullanılışı bakımından ele alınması, bundan dolayı lüzumludur.

Güzel konuşmak veya güzel yazmak, sadece bazı formülleri maharetle kullanmak demek değildir. Güzel konuşup yazabilmek için, hâtıralardan, duygulardan, fikirlerden ve hayallerden meydana gelmiş zengin bir sermaye ile, gerçeği müşahede ve düşünceleri, duyguları tahlil edebilme kabiliyetleri de lâzımdır. Okunacak metinler, yapılacak konuşma ve yazma alıştırmaları, öğrencinin muhtaç bulunduğu kültür zenginliğine yardım edecek, onun müşahede ve tahlil kabiliyetlerini geliştirecektir.

Yazılı kompozisyon çalışmaları birinci derecede ehemmiyetli olmakla beraber, gerek hayatımızdaki rolü, gerek kelime ve cümle zenginliğine yardımı bakımından, sözlü çalışmaların da ihmal edilmemesi gerekir. Sözlü kompozisyon çalışmalarında öğrenci, başkalariyle, yersiz heyecanlara kapılmadan, tabiî ve rahat konuşmayı, başkalarını dikkatle ve sabırla dinlemeyi öğrenecek'ir. Onu, bir meselenin değişik cephelerini görmeye, değerli ve değersiz görüşleri ayırdetmeye, çabuk düşünmeye, düşüncelerinin olgun delillerini bulmaya, âdilâne hüküm vermeye, peşin hükümlerden sakınarak mantıklı bir muhakeme ile karara varmaya alıştırırken, konuşmalardan fazlasiyle faydalanabiliriz. Öğrenci, güzel, canlı, çekici bir konuşmanın insan şahsiyeti hakkında başkalarına lehte kanaatler vereceğini de görecek'ir. Mantıklı görüşlerin ergeç kazanacağını anlıyacağı için, sağduyuya, mantıka, ciddiliğe olan güveni artacak, inanmadıklarını körü körüne tasdik etmekten kurtulacaktır.

Konuşma konularının okul havasına ve sınıf seviyesine uygun ve yükseltici olmasına, lâubaliliğe ve çatışmalara yol açmamasına bilhassa dikkat edilmeli, sözü aykırılığa, konu dışına, şahsiyata vardırmama dürüstlüğü her vesile ile öğrencilere aşılanmalıdır.

Konuşmalarda, yazıda olduğu gibi, konunun iyi anlaşılmış bulunması şarttır. Münakaşa, münazara, sözlü rapor gibi konuşma çeşitlerinde, konunun ve zamanın sınıfça evvelden tesbit edilmesi, öğrencilerin hazırlıklı gelmeleri, bu sebeple, mutlaka sağlanmalıdır.

Öğrencilerin, seslerini kullanışlarında, jestlerinde, yüz hareketlerinde, bilhassa kelimeleri ve cümleleri söyleyişlerinde çeşitli aykırılıklara, yapmacıklara, hatalara düştükleri görülmektedir. İyi konuştuğunu sanıp konudan uzaklaşan, ciddilikten ayrılan, boş sözlerle zamanı dolduran, sözü kendine inhisar ettirmek istiyen, başkalarının sözlerini kesen, kendi düşüncesine aykırı fikirler ortaya atılınca bunu haysiyet meselesi yapan tipler vardır. Bunların her biri için alınması gereken tedbirler ihmal edilmemelidir. Konuşmaktan kaçınanların da muhtelif vesilelerle teşvik edilmesi lâzımdır. Her öğrenci, konuşmaya alâkalı fikirler katabileceğine, konunun aydınlanmasına yardım edebileceğine inanmalıdır.

Sözlü ve yazılı kompozisyonun, bu çalışmalara ayrılan saatlere inhisar ettirilmesi gerekmez. Bütün dil ve edebiyat dersleri, okulun iç ve dış hayatı, öbür dersler, bu faaliyetlere zemin olabilir.

Kelime hazinesi ve cümleler :

Dile hâkim olmak, mânaları ve değerleri iyi bilinen kelimelerden meydana gelmiş zengin bir kelime hazinesini ve çok sayıda çeşitli cümleler kurma maharetini kazanmış olmak demektir.

Öğrencilerin kelime hazinelerini beslerken şunları dikkate almamız gerekir :

1 — Kelimeleri, ifade ettikleri eşyadan ve fikirlerden ayırarak (meselâ, hazır listeler halinde) öğretmemeliyiz. En doğru yol, bunları psikolojik alâkalara göre gruplandırmaktır. Bazan kökteş kelimeler bile, bu bakımdan birbirlerinden uzak kalırlar. Fakat aynı fikir nizamına, aynı hayal grupuna giren, biri düşünülünce öbürü az çok vâzıh bir şekilde hatıra gelen kelimeler arasında psikolojik bir alâka var demektir. Uygulamada, isim, sıfat, fiil olarak aynı duyguyu ifade eden kelimeleri buldurmak; içinde boşluklar bulunan metinlerde, cümlenin umumi mânasına göre, birbirine yakın kelimelerden uygun düşecekleri kullandırmak; verilen bir konu üzerinde cümleler kurdurmak; aynı cümlede iki boşluk bırakarak bunlardan her birine eş mânalı iki kelimeden hangisinin uyacağını buldurmak, v.b. şekillere başvurulur. Daima göz önünde bulundurulacak bir nokta, kelimelerin tek başlarına sarih mânalar taşımamaları ve kendilerini daha çok cümlede belli etmeleri keyfiyetidir.

2 — Çalışmalar umumi kültür dilimizde yaşıyan kelimeler üzerinde toplanmalı, eski, az kullanılan veya tutunmamış kelimelerde ısrar edilmemelidir.

3 — Her kelime, telâffuziyle birlikte kavratılmalıdır.

4 — Kelimeler üzerinde çalışılırken sözlüklerden, ansiklopedilerden, ilgili kaynaklardan faydalanılmalı, edinilen bilgiler ve yapılan karşılaştırmalar v.b., fişlere veya alfabeli defterlere not ettirilmelidir.

5 — Kelime çalışmalarının ifrata vardırılması mahzurludur.

Cümle, dilde en küçük canlı unsurdur. Kelimelerin benimsetilmesinde, kelime çeşitlerinin belirtilmesinde, kelime gruplarının vazifelerinin açıklanmasında,... daima bir mâna bütünlüğü taşıyan cümlelerden faydalanılır.

Cümleler üzerinde çalışılırken, yapılacak işlerden bazıları şunlardır :

1 — Basit, bağlı, sıra cümleleri doğru yazıp noktalamak; bileşik cümleleri bağlı cümleler haline getirmek veya bunun aksini yapmak;

2 — Bir hareketi, bir görünüşü, bir duyguyu, bir fikri, yerine göre çeşitli cümlelerle ifade etmek;

3 — Cümleleri dil ve mâna bakımından incelemek;

4 — Yanlış cümleleri düzeltmek, v.b.

Başlıca sözlü ve yazılı kompozisyon çeşitleri :

Aşağıda, sözlü ve yazılı kompozisyon çeşitlerinden bazıları, kısa notlarla açıklanmıştır :

I. Yazılı :

Paragraf teşkili: Derece derece, okuma parçalarındaki paragrafları tanıma, eve veya arkadaşa yazılacak mektuplarda geçecek materyelleri paragraflara bölme, vaka, tasvir tahlil (duygu) ve fikir paragraflarının başlangıç (giriş veya geçiş) cümlelerini yazabilme; basit makalelerde, haber yazılarında paragrafları düzenleme; bir konunun giriş, gelişme ve sonuç paragraflarını ayırdedebilme; türlü yazılarda paragrafları doğru kurma alıştırmaları. Bunların grup çalışmaları halinde yaptırılması da mümkündür.

Plân ve özet çıkarma, not alma.

1 — Plân çıkarma: Bir kitabın fihrist (içindekiler) sahifesini inceleme, herhangi bir ders kitabından belli bir bölümün plânını çıkarma, sözlü veya yazılı bir raporun, bir açıklamanın, bir gazete haberinin,... ana fikirlerini başlıklar halinde yazarak plânını yapabilme şekillerinde olur. Paragraf çalışmalariyle birlikte yürütülür. Okuma parçalarında da uygulanır.

2 — Özet çıkarma : Bir hikâyenin bütününü veya bir parçasını özetleme; bir paragrafın, bir gazete veya fikir yazısının ana fikrini çıkarma, paragraflarını özetleme gibi çeşitleri vardır. Özetler kısa, açık cümlelerle yapılır.Bu çalışmalar bir yazının hatırda rasgele kalan kısımlarını bir araya toplıyarak bunu özet sayma alışkanlığını da önlemeye yarar.

3 — *Not alma :* Dinlerken, müşahede sırasında, okurken, derse çalışırken gerekli notları alma. Not almanın, her şeyi aynen kâğıda geçirme demek olmadığı, rasgele alınan notların değersiz kalacağı öğrencilere anlatılmalıdır. Ayrıca, fiş çıkarma, kupür biriktirme, alınan notları değerlendirip ilgili yazılarla zenginleştirme, tasnif etme ve daima kullanılabilir durumda bulundurma alışkanlıklarının kazandırılması lâzımdır.

Raporlar, kısa gazete haberleri, ilânlar gezi ve seyahat notları : Yazılı rapor, sözlü kompozisyon bölümünde «sözlü rapor, haber verme» başlığı altında toplanmış bulunan konularda olur. Gezilerle, günlük vakalarla ilgili haberler, gazete haberleri, çeşitli ilân örnekleri bu grupa girer.

Yazılı yoklama sorularını cevaplandırma Bu konuda öğrenciye, yazılı yoklamalarda başarının yolları gösterilmelidir. Yoklama kâğıdının nasıl kullanılacağı (boş bırakılacak yerler, paragraf başları, sınıf, numara, isim ve tarih kayıtları), soruyu iyi anlamak için nelere dikkat edileceği, sorunun nasıl cevaplandırılacağı (cevapların soruyu karşılaması, konu dışına çıkmama, cevabın lüzumundan fazla kısa veya uzun olmaması, sorunun cevaplarını paragraflara bölme, dil ifade düzgünlüğü, v.b.) hususlarında öğrenciye bilgi verilmeli, çeşitli derslere ait yazılı yoklama soru ve cevapları üzerinde incelemeler yapılmalıdır.

Mektup yazma : Önce mektup kâğıdının,

zarfın nasıl kullanılacağı öğretilecek; eve, arkadaşa, küçüğe, büyüğe yazılacak mektuplarda hitaplar, başlangıç ve bitim cümleleri gösterilecek, mektubu bütün halinde yazabilmek için dikkat edilmesi gereken noktalar belirtilecektir. Daha sonra öğrenci, iş mektuplariyle hususi mektuplar arasındaki farkları görecek, toplantı, müsamere gibi fırsatlardan faydalanarak davet ve teşekkür mektupları yazacak, telgraf çeşitlerini öğrenecektir.

Öğrenci, türlü konulardaki dilekçelerle, yine bu gruptaki çalışmalar sırasında temasa gelir.

Konuşmalı yazılar, hikâyeler yazma: İşe diyaloglarla başlanmalı, iki insan (veya iki bitki, iki hayvan...) belli bir mesele üzerinde konuşturulmalı, sonra konuşmalı fıkralara, hikâyelere geçilmelidir.

Kitap inceleme : Öğrencilere ders saatleri dışında okudukları veya incelediklerì kitapları tanıtmak maksadiyle, sözlü incelemelerde tavsiye edilen esaslara göre, raporlar hazırlatılacak, son sınıfta tenkidci görüş üzerinde ısrar edilecektir. (Sözlü kompozisyon bölümüne de bakınız).

Edebî yazılar : Şiirler, okul toplantılarında okunacak monologlar, okul hayatını canlandıran radyo skeçleri, küçük piyesler, denemeler, v.b.

Öğrenciler, sınıfları ilerledikçe, bilhassa fikir konularına sevk edilmelidirler.

II. Sözlü :

Karşılıklı konuşma : Bunlar, gündelik hayatta raslanan konuşmalardır. Öğrenciye cemiyet hayatındaki kısa beraberliklerde nasıl konuşacağı öğretilir :

a) Kendini tanıtma, arkadaşlarla konuşma;

b) İki arkadaşı tanıştırma;

c) Telefonla konuşma;

d) Özür dileme, teşekkür etme;

d) Büyüklerle konuşma;

e) Bir topluluğa veya misafirliğe gidildiği zaman, buralardan ayrılırken söylenecek sözler;

f) Bir yemekte çeşitli konular üzerinde, öteden beriden konuşma... gibi basit örneklerden başlanarak, süreksiz ve tesadüfi konuşma tipleri gösterilir.

Bu konuşmaların suni bir atmosfer yaratılmadan, istihzaya ve küçümsemeye meydan verilmeden yaptırılması, bilhassa ders dışı fırsatlardan (okul toplantıları, geziler, müsamere ve eğlenceler, öğretmen–öğrenci münasebetleri, kol faaliyetleri, v.b.) faydalanılarak tabiîleştirilmesi gerekir.

Açıklama : Bu çalışmalar, geniş konuşmaların unsurları üzerinde öğrenciyi ayrı ayrı meşgul etmek için yapılan alıştırmalardır. Başlıca çeşitleri şunlardır :

a) Yol gösterme (resmî bir binaya, çevrede belli bir yere nasıl gidileceğinin kısa ve açık bir şekilde ifadesi);

b) Tarif (Türkçe derslerinde veya başka derslerde geçen mühim kelimelerin, terimlerin, çevredeki eşyanın tarifleri);

c) Farkları gösterme (Ayni çeşitten, birbirine pek yakın, çok kere biribirine karıştırılan şeylerin, aynı konu etrafında iki hikâyenin, iki piyesin, iki şiirin... birbirine benziyen ve benzemiyen taraflarının belirtilmesi);

d) Sebep - netice arasındaki bağlantının gösterilmesi (Bir fikrin doğruluğunun veya yanlışlığının sebepleri, bir vakanın sebepleri bir maçta, bir güreşte alınan neticenin sebepleri, bir edebî eserin belli bir özelliğini, meydana getiren sebepler, v.b.);

e) Bazı cümle ve mısralar üzerinde açıklamalar, v.b.

Sözlü rapor, haber verme : Bir havadis, günlük bir vaka, yeni bir kitap, yeni bir film, yeni bir ilmî keşif, bir kahraman, yapılacak bir iş, bir ders konusu, bir istek, bir deney, bir tatil günü, v.b. konular üzerinde sınıf arkadaşlarına doğru ve toplu bilgi verme.

Bir kitabın tanıtılmasında şu plân uygulanabilir :

a) Kitabın ve yazarının adı;

b) Eserin kısa bir özeti veya belli bir parçasının özeti;

c) Kitaptan seçilmiş tipik metinler;

d) Konuşan öğrencinin eser hakkındaki düşünceleri;

e) Kitabın nereden ve nasıl alınabileceği.

Hikâye anlatma : Öğrencilere seviyelerine ve zevklerine göre, şu tip hikâyeler anlattırılmalıdır :

a) Fıkralar (Nasreddin Hoca fıkraları gibi);

b) Kahramanlara ait menkıbeler;

c) Geçmiş vakalar, geziler;

d) Okunmuş hikâyeler, v.b.

Bu konuşma çeşidi, öğrencileri okumaya ve özetlemeye sevk edeceği gibi, onlara konuşma zevk ve sevgisini de aşılıyacaktır. Ancak konuların şeçimine dikkat edilmeli, sınıfa uymıyacak konuşmalara meydan verilmemelidir.

Münakaşa : Münakaşada göz önünde tutulacak esaslar şunlardır :

1 — Konular öğrenciler tarafından seçilmelidir;

2 — Çocuklar arasında ders dışı zararlı ve şahsi ihtilâflar yaratacak meseleler ele alınmamalıdır;

3 — Konu daha önceden sınıf ve ev vazifesi olarak verilip kaynaklar tavsiye edilmek suretiyle iyice hazırlatılmalıdır;

4 — Münakaşalar başlangıçta öğretmen, daha sonra sınıfça seçilecek bir başkan tarafından idare edilmelidir.

Ayrıca öğrencilerin :

1 — Peşin hükümlere ve kararlara saplanmamaları, aydınlanmış meseleler üzerinde ısrar etmemeleri;

2 — Söyleneni, konuşanın sözlerini kesmeden, dikkat ve sabırla dinlemeleri, kararlarını düşündükten sonra vermeleri;

3 — Bağırmadan, herkesin işitebileceği bir sesle konuşmaları, sözü kendilerine inhisar ettirmemeleri;

4 — Başkalarına karşı nazik ve müsamahalı hareket edebilmeleri, şahsiyattan ve dedikodudan kaçınmaları;

5 — Konu dışına çıkmamaları; misallerin, başkalarına ait olarak söyliyecekleri sözlerin doğru ve fikirlerini destekliyecek nitelikte olmasına dikkat etmeleri;

6 — Başkanı saygı göstermeleri, kendilerine söz verilmeden konuşmamaları, neticeyi iyi kalblilikle karşılamaları gerekir.

Üzerinde münakaşa yapılabilecek konular :

1 — Sınıfça okunan veya sınıfça bilinen bir hikâye, şiir veya temsilin değerlendirilmesi; bir sanat meselesinin çeşitli yönleri;

2 — Bir kitap, günlük bir vaka, veya bir filmin taşıdığı yenilikler;

3 — Tavsiye edilmiş hikâye, roman, piyes veya biyografilerdeki şahıs ve vakaların benzer şahıs ve vakalardan ayrıldıkları noktalar, v.b.

Söz korosu: Söz korosu, bir şiir veya nesir parçasının bir grup öğrenci tarafından birlikte okunması demektir. Öğrenciye şiir zevki vermek için, kullanılan vasıtalardan biridir. Sınıfta canlı, neşeli bir çalışma havası yaratır; kitaptan sesli okuma maharetini artırır; toplu çalışmalardan hoşlanma alışkanlığını verir; birlikte çalışma disiplinine alıştırır; yalnız başına inşattan çekinen öğrencilerde kendine güvenme duygusunu besler; telâffuz hatalarının düzelmesine yardım eder.

Söz koroları için en elverişli malzeme, manzum hikâye ve piyesler, lirik şiirler, trajedi parçalarıdır. Seçilecek metinlerde şu vasıfların bulunmasına dikkat edilmelidir : kuvvetli bir ritm, kulağa hoş gelen bir ses, hareketli ve romantik bir konunun sade bir dille anlatılmış olması, canlı bir nakarat.

Söz koroları için yapılacak hazırlıkların başında öğrencilerin ses gruplarına ayrılmaları gelir :

a) İnce sesliler,

b) Orta sesliler,

c) Kalın sesliler,

d) Bütün sınıf,

e) Tek kızlar, tek erkek çocuklar (Solo kısımlarının okunması için).

Bu işten sonra sınıf, öğretmenin veya iyi okuyan bir öğrencinin parçayı okuyuşunu dinler. Parçanın mânası, şekli ve iyi okunmasının ehemmiyeti üzerinde sınıfça konuşulur; durulacak yerler, vurgulu sözler tesbit edilir; metin sınıfça önce hep birden, sonra grup grup okunur. Bu okumalar metnin anlaşılmasına da yarar. Daha sonra metnin koro tarafından okunması işi gelir.

Söz korolarının okunmasında dört yol vardır :

1 — Nakaratlı metinlerde solistler parçanın bentlerini; ince, orta ve kalın sesli korolar da nakaratı söylerler.

2 — Karşılıklı koro : Öğrenciler ince ve kalın sesliler olmak üzere iki grupa ayrılırlar. Metnin mahiyetine göre bazan bir grup, bazan öteki grup söyler. Meselâ soruları ince, cevapları kalın sesliler okur.

3 — Gruplama usulü : Manzum metin kısımlara ayrılır, her kısmı bir grup okur.

4 — Hep birlikte okuma : Bölünmiyen metinler bütün sınıf veya sınıfın seçtiği bir grup tarafından okunur.

Söz korosu çalışmalarına hafif mizahlı bir manzume ile başlamak yerinde olur. Öğrenciler bu işe alıştıktan sonra daha ağır parçalara geçilebilir. Öğrencilerin tabiî bir sesle okumalarına, koro şefinin işaretine uymalarına, önceden kararlaştırılmış yerlerde durmalarına, vurgulu kelimelerde seslerini yükseltmelerine dikkat edilmelidir.

Not : Söz korosu çalışmaları öğretmenin arzusuna bırakılmıştır.

Görüşme (Mülâkat) : Görüşme alıştırmalarının gayesi, öğrenciye, belli şahıslarla, belli bir maksat için yapılacak görüşmelerde faydalı sonuçlar elde etmenin yollarını göstermek ve karşılaşacağı güçlükleri yenmesine yardım etmektir.

Görüşme, bir şahsın ilmî, edebî, v.b. konular, meseleler üzerinde düşüncelerini öğrenmek veya iş istemek maksadiyle yapılır. Bilhassa III. sınıf öğrencileri yakın bir gelecekte resmî veya ticarî bir müesseseden iş isteme durumuna düşecekleri, resmî şahsiyetlerle, temsilcilerle konuşacakları için, bu çalışmalar onların işine yarıyacaktır.

Görüşmelerin şu kısımlardan meydana geleceği belirtilmelidir:

a) Görüşme için zaman isteme,

b) Görüşülecek konu üzerinde hazırlanma,

c) Kendini tanıtma, nezaketle muhatabının ilgisini çekebilme, maksadı en kısa yoldan açıklama,

ç) Görüşmeyi bitirme ve müsaade isteme.

Bu çalışmalara okul veya çevre hayatındaki imkânlardan faydalanılarak sık sık fırsat verilmelidir.

Münazara: Münazara birer cümle halinde ifade edilen bir tezle antitezin iki taraf (ekip) arasında ve bir hakem kurulu huzurunda münakaşa edilmesidir. Münakaşalarda yarışma endişesi olmadığı halde, münazaralar birer fikir ve söz müsabakasıdır. Münazarada dikkat edilecek mühim bir husus, öğrencinin bir fikri, ne olursa olsun, savunma gayesiyle demagoji yapmasına meydan verilmemesidir. Münakaşalarda göz önünde tutulacak esaslar burada da uygulanmalıdır.

Sözlü inceleme: Konusunu edebî eserlerden alan sözlü incelemelerin şekli eserin türüne göre değişir. Önceleri bir makalenin ana hatlariyle incelenmesi ele alınmalı, bir biyografinin, bir romanın, v.b. etraflı incelenmesine daha sonra geçilmelidir. Münakaşanın geniş bir şekli olan sözlü incelemeler, öğrencilere münakaşa esasları iyice benimsetildikten sonra yaptırılır.

Bir makalenin incelenmesinde sınıfça üzerinde durulabilecek noktalar şunlardır:

1 — Yazının ana fikri,

2 — Bu fikrin nasıl geliştirildiği,

3 — İncelemeyi yapan öğrencilerin hangi fikir ve hükümlere katılıp, hangilerine katılmadıkları,

4 — Yazarın şahsiyeti ve meyilleri hakkında makalenin bize neler verdiği.

Bir edebî eserin (meselâ bir romanın) incelenmesinde sınıfça üzerinde durulabilecek noktalar:

1 — Kitabın adı,

2 — Yazarın ve yayımlıyanın adı,

3 — Eserin türü,

4 — Yazarın üslûbu, üslûp hakkında bir fikir vermek için kitaptan sınıfça okunacak kısımlar,

5 — Yazarın kitabı yazmaktaki gayesi,

6 — Yazarın bu gayeye ne dereceye kadar varabildiği,

7 — Yazarın yetişme tarzının, hayat görüşünün, şahsiyet ve üslûbunun bu gayenin gerçekleşmesinde ne derece rolü olduğu,

8 — İnceliyenin, kitabı sevip sevmediği, sebebi (kanaatini destekliyecek örnekler).

Bir biyografinin incelenmesinde üzerinde durulabilecek noktalar:

1 — Biyografinin adı,

2 — Yazarın ve yayımlıyanın adı,

3 — Biyografi kahramanının en mühim başarısı,

4 — Onu bu başarıya götüren hayat tecrübelerinin neler olduğu,

5 — Kahramanın en mühim karakter özellikleri ve kitapta hangi vakaların bu vasıfları en iyi şekilde belirttiği,

6 — Yazarın konuyu en uygun şekilde ele alıp almadığı,

7 — Yazarın üslûbunun ilgi uyandıracak derecede olup olmadığı,

8 — İnceliyenin kitaptan ne gibi faydalar elde ettiği.

Konferans verme: Konferanslar, edebiyat ve dil bahisleri, ilim konuları, v.b. üzerinde hazırlıklı konuşmalar şeklinde yapılmalıdır. Öğrencilere iyi bir hatibin çok okuması, topladığı malzemeyi çok iyi düzenlemesi gerektiği fikri verilmeli, edebiyat derslerinde hitabet örnekleri üzerinde yaptıkları çalışmalar hatırlatılmalıdır.

Meclis müzakere usulleri: Bu tip çalışmalar, esasında birer münakaşadır. Yalnız daha mazbut ve şekilcidir. Müzakerelerde toplantının zaptını tutmak suretiyle yazılı kompozisyona da yer verilir.

Müzakere gün, saat ve gündemi sınıfça önceden tesbit edilir. Oturumu, en yaşlı üye olarak öğretmen açar; sonra seçimler yapılır. Gündemin maddeleri üzerinde münakaşalara geçilir, kararlar verilir. Bir teklifin ileri sürülmesi, münakaşa edilmesi, geri alınması, başka güne bırakılması, teklifte değişiklik yapılması gibi hususlar çok tabiî bir şekilde yürütülmelidir.

Öğrenci teşekküllerinin yapacakları toplantılarda müzakere usullerine uygun hareket edilir.

Düzeltmeler:

Dil ve edebiyat çalışmalarının verimi, bilhassa yapılacak düzeltmelere bağlıdır. Düzeltmenin gayesi, öğrenciye zayıf bulunduğu noktaları haber vermek ve bu konularda kendisine yardım etmek olmalıdır. Öğrencinin, öğretmeni tarafından hatalarının takibedildiğini bildiği nisbette dikkatli olacağı da unutulmamalıdır.

Düzeltmenin başlıca iki şekli vardır:

1 — Doğruyu öğretmenin vermesi;

2 — Yanlışların öğretmen tarafından isimlendirilip işaretlenmesi ve düzeltme işinin, gerekli ikazlarla, öğrenciye bırakılması.

Birinci şekil, öğrenciyi pasif bırakacağı için, faydalı değildir. Buna zaruret halinde başvurulabilir. Şu halde okullarımızda ikinci şeklin uygulanması lâzımdır.

Hatalar, cesaret kırarcasına, hemen ve toptan söylenmemeli, önce müşterek olanlar tesbit edilerek, bunların en çok tekrarlananlarından işe başlanmalıdır. Düzeltmeler, sözlü ikazlarla daima takviye edilmelidir.

Mühim olan bir nokta şudur: Düzeltme işi yalnız Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenine bırakılmamalıdır. İyi ifade edilmemiş olan herhangi bir konunun bilinmiş sayılması doğru olmıyacağı için, *her öğretmen, önce bir ana dili öğretmeni gibi hareket edecek* ve düzeltmelerde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeniyle işbirliği yapacaktır. Kendi konuşmalarında ve yazılarında öğretmenin dikkatsiz davranması ise, üzerine aldığı vazifenin mahiyetiyle telifi mümkün olmıyan, büyük bir meslek hatasıdır.

III. DİLBİLGİSİ

Bilindiği gibi dil, düşüncelerimizden, duygularımızdan ve isteklerimizden ayrı değildir; bilâkis iç hayatımızın görünen bir cephesidir. Dilbilgisinin de, dilin sırf şekil bakımından tasviri tarzında mücerret bir ders konusu olarak değil, metinler üzerinde yaptırılacak müşahedelerle, mukayeselerle mânanın iyi kavranmasını, dolayısiyle öğrencinin kendi fikirlerini, duygularını ve isteklerini doğru ifade etme şuuruna varmasını hedef tutan yapıcı bir çalışma çeşidi olarak anlaşılması gerekir.

Okuma parçalarında bir dil meselesini aydınlatabilecek tipik cümlelere sık sık rasladığımız gibi, öğrenci yazılarında ve konuşmalarında, bir yanlışı düzeltmenin, bir kuralı benimsetmenin türlü fırsatlarını elde ederiz. (Hattâ, dil konulariyle alâkasız görünen öbür derslerde, her öğretmen için sayısız imkânlar vardır). Şu halde dil incelemelerine ayırabileceğimiz en elverişli zaman, okuma ve kompozisyon saatleri içinde olacaktır. Fakat bu incelemeler dersin akışını durduracak çıkışlar tarzında değil, onu tamamlıyan mânalı derinleşmeler tarzında olmalıdır.

Dil — ifade ve üslûp farklarının altında — kendine mahsus kanunları bulunan sağlam ve rabıtalı bir sistemdir. Ondaki değişiklikler, şahsi heveslere veya tesadüflere bağlı değildir. İstisnaların bile belli sebepleri vardır. (Eski metinler incelenirken bunların örneklerine raslanabilir). Bu gerçeğin, birtakım kurallara — bilerek veya bilmiyerek— kendisinin de uymakta bulunduğunu sözlerinde ve yazılarında göstermek suretiyle, öğrenciye telkin edilmesi, konunun gerektirdiği ciddiliği sağlama bakımından mühimdir.

Dil çalışmaları öğrencilerin ihtiyaçlarına göre ayarlanmalıdır. Bunun için, ilk derslerde yapılacak ufak yoklamalarla, onların neleri bildikleri ve neleri bilmeye muhtaç bulundukları ve o ders yılı içinde hangi işlerin yapılacağı tesbit edilmelidir. Bilinen konular ve rahatça kullanılmakta bulunan kurallar üzerinde ısrar etmenin faydası yoktur.

Düşüncenin ifadedeki karşılığı daima cümle olduğundan, incelemelere cümleden başlamamız, ondan sonra derece derece cümleciklere, söylenişleri birer bütün teşkil eden kelime gruplarına geçmemiz doğru olur. Kelime ancak cümlenin içinde hayat kazanacağı için, sabit ve sarih bir varlığı olmıyan mücerret kelimeler üzerinde uğraşmamız, beklediğimiz verimi sağlıyamıyacaktır.

Üzerinde durulacak dil hâdiselerinin öğrencilerin katacakları misallerle zenginleştirilmesine, sezdirilen bir kuralın cimnastik mahiyetinde alıştırmalarla itiyat haline getirilmesine ve bu itiyadın kaybolmasını önliyecek hatırlatmalara ehemmiyet verilmelidir. Bir kuralı basit ve net bir formül halinde belirten kuvvetli cümlelerin ve mısraların ezberletilmesi, bunun benimsenmesine yardım edebilir.

İncelemelerde kelimelerin ve cümlelerin doğru söylenişlerine, imlâya ve noktalamaya dikkat edilmelidir. İcabında imlâ yoliyle yazdırılacak bir cümle, bir paragraf, dil çalışmalarına başlangıç olabilir.

Dil çalışmaları, konunun bütünlüğü her sınıfta korunmak şartiyle, yıldan yıla derinleştirilerek lise tahsili boyunca devam edecektir. Daha çok tasvirî mahiyette kalan bahislerin (Dillerin çeşitleri, Sesbilgisi, Lehçeler. v.b.) sözlü kompozisyon faaliyetlerinde münakaşa ve tenkidli konferans konusu tarzında ele alınması mümkündür.

Öğrenci, sistemli ve alıştırmalı bir dilbilgisi kitabını her zaman eli altında bulunduracak ve buna sık sık müracaat edecektir.

Not 1 — Bu açıklamada belirtilen hususlar, yeni programa uygun ders kitapları çıkıncaya kadar, eldeki ders kitaplarının, okul kitaplığının ve öğretmenin imkânları ölçüsünde uygulanacaktır.

2 —Kompozisyon, ayrı not konusudur.

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı :

Karar sayısı: 221 ÖZET:
Karar t.: 2/11/1954 Meslekî ve teknik okullarının askerlik dersi h.

İlkokul üzerine en az beş yıllık öğrenim veren meslekî ve teknik öğretim okulları mezunlarına yedek subaylık hakkı veren 6137 sayılı kanunun neşrinden sonra, bu gibi okulların IV., V. sınıflarında haftada birer saat askerlik dersi okutulmağa başlandığından, beş yıllık meslekî ve teknik öğretim okullarına dayanan daha üstün dereceli meslekî ve teknik öğretim okullarında bu dersin okutulmasına artık lüzum kalmamış olduğu cihetle gerek bu durumun, gerek ortaokula veya üç yıllık orta sanat okullarına dayanan üç yıllık Matbaacılık Okulunun yalnız son sınıfında haftada iki saat okutulan askerlik dersinin makine ve motor okullarında oldu ğu gibi, her üç sınıfta haftada birer saat okutulması hususunun tetkikiyle bir karara bağlanmasına dair Meslekî ve Teknik Öğretim Umum Müdürlüğünün, Vekâlet Makamından Dairemize havale edilen 30 Eylül 1954 tarih ve 7310 sayılı yazısı Heyetimizce incelendi;

Millî Müdafaa Vekâletinin bu husus hakkındaki mütalâasına dair olup, E. H. U. Riyaseti Lojistik Başkanlığı Millî Seferberlik Şubesi ifadesiyle Vekâletimize yazılan 8 Ekim 1954 tarih ve 291171, 23 Ekim 1954 tarih ve 294184 sayılı yazılarında da belirtildiği gibi;

1 — Beş yıllık meslekî ve teknik öğretim okullarına dayalı;

a) Dörder yıllık İstanbul ve Zonguldak Teknik Okullarında,

b) İki yıllık tekniker okullarında,

c) Dört yıllık Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulunda,

d) Bir yıllık uzmanlık sınıflarında okutulmakta olan askerlik dersinin 1955-1956 öğretim yılından itibaren kaldırılarak yerine, bu okulların bütün sınıfları için müşterek olmak üzere ayda birer defa Millî Savunma Konferansları verilmesi ve buna göre hazırlanacak yeni ders dağıtım cetvellerinin Dairesince tanzim olunarak Dairemize teklif olunması;

2 — Ortaokula veya üç yıllık orta sanat okuluna dayalı üç yıllık makine ve motör okullarının her sınıfında askerlik dersi haftada birer saat okutulduğu halde, yine aynı okullara dayalı üç yıllık Matbaacılık Okulunun yalnız son sınıfında iki saat okutulmakta olması dikkate alınarak, dereceleri arasında hiçbir fark bulunmıyan bu iki okulun askerlik dersi programının tatbikatı bakımından beraberlik sağlamak maksadiyle bu dersin Matbaacılık Okulunun da her üç sınıfında ve 1954-1955 öğretim yılından itibaren haftada birer saat okutulması Heyetimizce uygun görülmüştür. Keyfiyetin Vekâlet Makamının tasvibine arzı kararlaştı.

Uygundur.
2/11/1954
Maarif Vekili y.
O. F. Verimer

Müdürler Komisyonu Kararı :

Karar s.: 315.1-308 ÖZET:
Karar t.: 15/10/1954 Türk cemaatlarının toplu olarak bulundukları yerlerden lise ve ortaokullarımıza parasız yatılı olarak kabul edilen yabancı tabiiyette Türk öğrencilerden taahhüt ve kefalet senedi alınmaması h.

Orta Öğretim Umum Müdürlüğünün 9/10/1954 tarihli ve 532/6786 sayılı teklif yazısı, 10/7/1952 tarihli ve 128 sayılı kararımız, 25/6/1954 tarihli özel komisyon kararı ve bu işe müteallik ilişik işlemli dosyası incelendi; işin gereği düşünüldü;

Türk cemaatlerinin toplu olarak bulundukları yerlerden lise ve ortaokullarımıza parasız yatılı olarak kabul edilen yabancı tabiiyette Türk öğrencilerden taahhüt ve kefalet senedi alınmaması uygun olacağına ve dosyasının Orta Öğretim Umum Müdürlüğüne iadesine karar verildi.

Uygundur.
20/10/1954
Maarif Vekili
C. Yardımcı

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı :

Karar sayısı : 223 ÖZET:
Karar t.: 4/11/1954 Serbest basıma bırakılan ders kitaplarının inceleme zamanı ve basılma ve dağıtılmalarının ne yolda yapılacağı hakkındaki yönetmeliğin 1, 2, 3 üncü maddelerinde yapılan değişiklik h.

Ders kitaplarının tetkiki ile basılması için yönetmelikte tesbit edilen zaman kâfi gelmemekte, her yıl bu müddetlerin uzatılmasına zaruret hâsıl olmaktadır. Fevkalâde haller müstesna, müddet uzatılmasına mey dan vermemek için «Serbest basıma bırakılan ders kitaplarının inceleme zamanı ile basılma ve dağıtılmalarının ne yolda yapılacağı» hakkındaki yönetmeliğin 1, 2, 3. maddelerinin bağlı örneğine göre değiştirilmesi uygun mütalâa edilerek keyfiyetin Vekâlet Yüksek Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
4/11/1954
Maarif Vekili
C. Yardımcı

SERBEST BASIMA BIRAKILAN DERS KİTAPLARININ İNCELEME ZAMANI İLE BASILMA VE DAĞITILMALARININ NE YOLDA YAPILACAĞI HAKKINDA YÖNETMELİK

1 — Serbest basıma bırakılan ders kitaplarından herhangi birini yazanların, incelenmek üzere eserlerini biri resimli, diğeri resimsiz olmak üzere iki nüsha olarak her yıl en geç Eylül ayının birinci gününe kadar merkezde Vekâlet Yayım Müdürlüğüne, vilâyetlerde, Vekâlete gönderilmesi dileğiyle Maarif Müdürlüklerine teslim etmeleri şarttır. Bu tarihten sonra teslim edilecek kitaplar ertesi yıl Eylül ayına kadar gönderilecek kitaplarla birlikte tetkik edilir.

2 — Birinci maddede yazıldığı şekilde Vekâlete gelen ders kitapları Talim ve Terbiye Kurulunca incelenir. ve inceleme sonuçları Aralık ayının on beşinci gününe kadar müelliflere tebliğ olunur.

3 — İnceleme sonunda ders kitabı olarak kabul edilen eserler, yazarlar veya tâbiler tarafından en kısa bir zamanda bastırılıp, basılmış iki nüsha, incelenen metne uygunluğu tetkik ve fiyatı tesbit edilmek üzere Nisan ayının birinci gününe kadar merkezde Yayım Müdürlüğüne, vilâyetlerde Maarif Müdürlüklerine teslim edilir.

Not : Yukarıki maddeler hükümleri 1956 - 1957 ve müteakip ders yılları için tetkik ve kabul edilecek ders kitapları için muteberdir.

Müdürler Komisyonu Kararı :

Karar s.: 315.1-318 ÖZET:
Karar t.: 22/10/1954 Ankara'daki Kurtuluş Ortaokulunun liseye çevrilmesi h.

Orta Öğretim Umum Müdürlüğünün 22/10/1954 tarihli ve 233.05-7264 sayılı teklif yazısı incelendi; işin gereği düşünüldü :

Ankara'daki Kurtuluş Ortaokulunun, 1954-1955 ders yılında yalnız birinci sınıflarına öğrenci kayıt ve kabulü şartiyle, liseye kalbolunmasına ve gereken tescil muamelesinin ifa olunması zımnında işbu kararımız kopyalarının Orta Öğretim Umum Müdürlüğünce görülerek Zatişleri Müdürlüğüne tevdiine karar verildi.

İş. Vekâlet Yüksek Katının onamlarına sunulur.

Uygundur.
27/10/1954
Maarif Vekili
C. Yardımcı

Müdürler Komisyonu Kararı

Karar s.: 315.1-319 ÖZET:
Karar t.: 26/10/1954 Bilecik Ortaokulunun liseye çevrilmesi, Savaştepe, Gördes, Bahçe, Gölhisar, Mahmudiye Kaza merkezlerinde birer ortaokul açılması h.

Orta Öğretim Umum Müdürlüğünün 26/10/1954 tarihli ve 7356, 230.-7357, 230.07-7358 sayılı teklif yazıları incelendi; işin gereği düşünüldü:

1954-1955 öğretim yılında faaliyete geçirilmek üzere;

1 — Bilecik Ortaokulu'nun liseye çevrilmesine;

2 — Savaştepe Kaza merkezinde Savaştepe İlk Öğretmen Okuluna bağlı olmak üzere bir ortaokul açılmasına;

3 — Gördes, Bahçe, Gölhisar, Mahmudiye Kaza merkezlerinde birer ortaokul açılmasına;

Ve, gereken tescil muamelesi yapılmak üzere, işbu kararımız kopyalarının Orta Öğretim Umum Müdürlüğünce görülerek Zatişleri Müdürlüğüne tevdiine karar verildi.

İş, Vekâlet Yüksek Katının onamlarına sunulur.

Uygundur.
27/10/1954
Maarif Vekili
C. Yardımcı

Müdürler Komisyonu Kararı:

Karar s.: 315.1-332
Karar t.: 2/11/1954

ÖZET: Kulu, Sivaslı, Karahallı Kaza merkezlerinde birer ortaokul açılması h.

Orta Öğretim Umum Müdürlüğünün 2/11/1954 tarihli ve 230.7620 sayılı teklif yazısı incelendi; işin gereği düşünüldü:

1954-1955 ders yılında faaliyete geçirilmek üzere, Kulu, Sivaslı, Karahallı Kaza merkezlerinde birer ortaokul açılmasına ve gereken tescil muamelesi yapılmak üzere işbu kararımız kopyalarının Orta Öğretim Umum Müdürlüğünce görülerek Zatişleri Müdürlüğüne tevdiine karar verildi.

İş, Vekâlet Yüksek Katının onamlarına sunulur.

Uygundur.
4/11/1954
Maarif Vekili
C. Yardımcı

GENELGELER:

BEDEN EĞİTİMİ VE İZCİLİK MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 002.09-540
4/11/1954

3908

ÖZET: Öğrencilerin okul spor yurdu lisansı ile yüzme ve tramplen yarışlarına katılabilecekleri h.

Okul spor yurtları yönetmeliğinin 25 inci maddesinde belirtilen faaliyet nevilerinden su sporları, kapalı yüzme havuzlarımız mevcut olmadığından, okulların açık bulunduğu aylarda spor yurdu faaliyeti olarak yapılmasına imkân bulunamamaktadır:

Her yaştaki çocuklar için çok faydalı olan bu spor nev'inden öğrencilerin tatil aylarında faydalanmalarını sağlamak maksadiyle Beden Terbiyesi Bölgelerinin tertipli yeceği küçükler (12-13), ortalar (14-15), büyükler (16 ve daha yukarı) yaşlara mahsus yüzme ve tramplen yarışlarına okul spor yurdu lisansı ile ve kendi okulları adına katılmaları uygun görülmüştür.

Gereğince hareket edilmesini rica ederim.

Maarif Vekili y.
O. F. Verimer

BEDEN EĞİTİMİ VE İZCİLİK MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 002.09541
4/11/1954

3909

ÖZET: Kulüplerde oynamalarına müsaade edilecek öğrenciler için tanzim edilecek izin fişleri h.

Resmî veya özel herhangi bir okulda kayıtlı bulunan öğrencilerin, bazı şartlarla öğrenci lisansı alarak okumakta bulundukları şehir içindeki Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü örgütüne bağlı kulüpleri temsilen müsabakalara katılabilecekleri 9 Ağustos 1948 tarih ve 498 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan okul spor yurtları yönetmeliğinde ve bu yönetmeliğin bazı maddelerinin tadiline ait 808 ve 814 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Talim ve Terbiye Kurulu kararlarında belirtilmiştir.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünden alınan bir yazıda, bu hükümlerin, okullarca gereği gibi incelenmeden, durumları yönetmeliğin 18. maddesinde aranılan şartlara uymayan öğrencilere kulüplerde oynamaları için izin fişleri tanzim edildiği bu izin fişleri esas tutularak Umum Müdürlükçe yapılan öğrenci tescillerinden bir kısmı hakkında vâki ihbarlar üzerine yapılan incelemeler sonunda, okullarca verilen belgelerin yekdiğerini nakzeder mahiyette olanların sonuncusu esas tutularak tescillerin iptali cihetine gidildiği öğrenilmiştir.

Bu durum, bir taraftan kulüp rekabetlerinin esasını teşkil eden kuvvet muvazenesinin bozulmasına, diğer taraftan öğrencilerin sıfat ve hüviyetlerini gizlemek gibi kötü huylar kazanmalarına sebep olmaktadır.

Öğrencilerin kulüplerde oynıyabilmeleri için okullarınca tanzim erilecek izin fişlerinin, durumları okul spor yurtları yönetmeliğinde aranılan şartlara uygun olanlara verilmesi hususunda okul idarelerinin titiz davranmalarını önemle rica ederim.

Maarif Vekili y.
O. F. Verimer

SAĞLIK İŞLERİ DAİRESİ
Sayı: 428.-38
8/11/1954

3910

2/4/1954 tarih ve 201.12-2764 sayılı mucible ihdas ve teşkil olunan «Maarif Vekâleti Sağlık İşleri Dairesi»nin hizmet ve vazifelerine ait olmak üzere hazırlanan esaslar aynen aşağıya çıkarılmıştır.

Gereğince hareket olunmasını rica ederim.

Maarif Vekili y.
O. F. Verimer

a) Maarif Vekâletine bağlı her derece ve nevideki okulların sağlık hizmetlerine ait işleri tanzim ve idare etmek, öğrencilerin sağlıklarını koruyucu türlü tedbirleri almak,

b) Okul programlarının, çocuk sağlığı üzerindeki tesirlerini inceliyerek gerekli tekliflerde bulunmak,

c) Okul binalarının ve tesislerinin sağlık şartları üzerinde çalışmak,

ç) Okulların her türlü salgın hastalıklardan korunması için ilgili sağlık müessesele riyle işbirliği yapmak,

d) Okul doktorlarının çalışmalarını murakabe etmek,

e) Hasta öğretmen ve öğrencilerin prevantoryum ve sanatoryum'a kabul işlerini yürütmek, raporları incelemek,

f) Prevantoryum ve Sanatoryum'un ilmi ve idari personel fişlerini tutmak,

g) Prevantoryum ve Sanatoryum'un hazırladığı istatistikleri tetkik ederek neticelerine göre gerekli tekliflerde bulunmak,

k) Prevantoryum ve Sanatoryum'un, idaresine ait mevzularda Orta Öğretim Dairesi ile işbirliği yapmak,

h) Öğretmen, memur ve öğrencilerin Vekâlete intikal eden hastalık raporlarından Dairelerince lüzum görülenler üzerinde mütalâa beyan etmek,

i) İlkokula, kulağı ağırca işitmek, gözü az görmek, ayağı aksamak, dişleri hasta ve kusurlu olmak gibi beden ârızalariyle giren çocukların bu gibi uzvî noksanlarını fenni imkânlar nisbetinde tedavi etmek veya büsbütün artmasına mâni olmak üzere icabeden teşhis ve tedavi teşkilâtını kurmak,

m) Vekâlet hekimleriyle sıkı bir işbirliği yapmak, daha verimli olmalarını temin edecek teklif ve temennileri Vekâlet Yüksek Makamının tetkik ve tasvibine arzetmek.

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 403.4/16698
8/11/1954

3911

ÖZET: «Çocuk Yuvası» adlı dergi h.

Kültür Yayın Limited Ortaklığı tarafından yayımlanan «Çocuk Yuvası» adlı derginin 1-5 inci sayıları incelenmiş; tavsiyeye değer olduğu neticesine varılmıştır.

«Kültür Yayın Limited Ortaklığı, Bahçekapı Türk Ticaret Bankası Hanı Kat: 4 — İstanbul» adresinden her sayısı 25 kuruş karşılığında temin edilebilecek olan bu derginin ilgililere duyurulmasını rica ederim.

Maarif Vekili y.
O. F. Verimer

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 403.4/16700
8/11/1954

3912

ÖZET: «Atatürk 1881-1938» adlı eser h.

H. Necdet Güneş oğlu tarafından hazırlanan ve yayımlanan «Atatürk 1881-1938» adlı eser incelenmiş; tavsiye edilmesi uygun görülmüştür.

«H. Necdet Güneşoğlu, İlk Öğretim Müfettişi — Ankara» adresinden 50 kuruş karşılığında temin edilebilecek olan bu eserin ilgililere duyurulmasını rica ederim.

Maarif Vekili y.
O. F. Verimer

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı : 403.4/16702

3913

8/11/1954
ÖZET :
«Aritmetik Dergisi»nin 1, 2, 3 üncü sınıflara ait 1. sayıları h.

Ergun Tamer tarafından yayımlanan «Aritmetik Dergisi»nin 1, 2, 3üncü sınıflara ait birinci sayıları incelenmiş; tavsiyeye değer olduğu neticesine varılmıştır.

«Ergun Tamer, Aritmetik Dergisi Sahibi, Nuruosmaniye Caddesi No.: 19, Posta Kutusu: 1148 — İstanbul» adresinden her sayısı 15 kuruş karşılığında temin edilebilecek olan bu dergilerin ilgililere duyurulmasını rica ederim.

Maarif Vekili y.
O. F. Verimer

30/8/1954 tarihli ve 814 sayılı Tebliğler Dergisi'nin 3876/1 sıra numarasında yayımlanmış olan ve bundan böyle öğretmenliğe tâyin edilecek olanların askerliğe celplerinin her yıl yalnız Mayıs ayında yapılacağına dair olan tamimin 2. fıkrasında sözü geçen (künye cetveli) örneğidir.

Okulun bulunduğu :
Vilâyet :
Kaza :
Okulun adı :

Adı ve soyadı	Baba adı	Doğum tarihi	Nüfus hüviyet cüzdanındaki kayda göre nüfusta kayıtlı olduğu yer							Mezun olduğu okulun adı	Mezun olduğu ders yılı	Hangi askerlik şubesince (kısa hizmetli olarak askerliğine karar verildiği, As. Meclisi veya idare kurulu kararının tarih ve No: su
			İli	İlcesi	Bucağı	Köyü Mahallesi	Hane No: su	Cilt No: su	Sahife No: su			

Bu cetveller, ilkokullar için Maarif Müdürü veya Maarif Memuru, orta veya yüksek dereceli okullar için okul müdürü tarafından imza ve tasdik olunur.

İLÂNLAR:

MAARİF MÜDÜRLÜKLERİNE
VE
MAARİF MEMURLUKLARINA

1 — İLKÖĞRETİM GAZETESİ'nin 20 nci cildinin abone kayıtlarına başlanmıştır. Bu cildin abone bedeli (4) liradır.

2 — Abone bedellerinin Maarif Memurlukları eliyle toplanıp mahalli posta veya banka vasıtasiyle [*] T. C. Ziraat Bankası Ankara Merkez Müdürlüğündeki (3803) No. lu câri hesaba yatırılması ve açık adresli abone listelerinin Maarif Vekâleti Yayım Müdürlüğü, Dergi Bürosu Şefliği GAR - ANKARA adresine gönderilmesi.

3 — Listelerde abonelerin adları, okul adresleri ve bilhassa posta teşkilâtı bulunup bulunmadığının bildirilmesi.

4 — ABONE PARALARININ MUTLAKA YUKARIDA BİLDİRİLEN BANKAYA YOLLANMASINI, HİÇBİR SURETLE DAİRE ADRESİNE PARA GÖNDERLMEMESİNİ.

5 — Bazı yerlerden yalnız paralar, bazı yerlerden ise sadece listeler yollanmakta; bu hal abonelerin dergilerini alamamalarına ve dolayısiyle lüzumsuz yazışmalara sebebiyet vermektedir. Abone kaydında yukarıda belirtilen hususlara dikkat buyurulması bilhassa rica olunur.

[*] T. C. Ziraat Bankası şubelerinden yollanacak paralardan yollama ücreti alınmaz.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR.

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

(Bu dergi 29/11/1954 tarihinde basılmıştır.)

ANKARA — MAARİF BASIMEVİ